

Woerden	Onderwerp	Kenmerk	Informatie bij
23 januari 2014	Reactie internetconsulatie hoofdverblijf in dezelfde woning	BL1401004	a.vanscherpenzeel@anbo.nl

Geachte mevrouw Klijsma,

ANBO heeft met ruime belangstelling kennis genomen van de aanpassing van de voorwaarden inzake het voeren van een gezamenlijke huishouding in de AOW.

Zoals u bekend is, vraagt ANBO al een aantal jaren om een oplossing van de problemen rondom de beoordeling van het voeren van een gezamenlijke huishouding. Vooral de onzekerheid waarin betrokkenen terecht kunnen komen door de complexiteit van de regelgeving en de daarmee verband houdende mogelijkheid van het nemen van beslissingen op basis van subjectieve criteria hebben tot veel vervelende situaties geleid.

ANBO was om die reden verheugd met uw aankondiging ter gelegenheid van Prinsjesdag om de regels ten aanzien de gezamenlijke huishouding in de zin van artikel 1, leden 4 en 5 AOW aan te passen. Niettemin vinden wij dat de voorgestelde wijziging een stap in de goede richting is, maar niet ver genoeg gaat.

De wijziging leidt weliswaar tot een minder subjectieve beoordeling van de gelijkstelling van het samenwonen met een huwelijk. Van een strikt objectieve beoordeling van deze gelijkstelling is echter nog altijd geen sprake. ANBO is en blijft voorstander van een uniforme en eenduidige regeling die zonder interpretatie voor een ieder helder is. Eerder heeft ANBO al aangegeven dat uitsluitend de registratie in de Gemeentelijke basisadministratie (Gba) leidend zou moeten zijn bij de beoordeling van de vraag of iemand een gezamenlijke huishouding vormt.

De burger weet in die situatie waar hij aan toe is; de handhaving vanuit de Sociale Verzekeringsbank voor dit aspect van de uitvoering van de AOW kan volledig geautomatiseerd plaatsvinden. Er hoeft geen tijd, energie en vooral middelen gestoken te worden in het afleggen van huisbezoeken bijvoorbeeld.

De thans voorliggende algemene maatregel van bestuur is qua inhoud weliswaar duidelijk, maar heeft tot gevolg dat de beoordeling of iemand al dan niet een gezamenlijke huishouding vormt nog altijd een complexe aangelegenheid kan zijn. Dat geldt voor zowel de burger, als voor de SVB, die naar onze mening ook met deze regeling de handen vol zal hebben aan de handhaving.

De burger zal met inachtneming van de uitgebreide en soms niet heldere voorwaarden uit de voorgestelde wijziging moeten vaststellen of hij/zij over een zelfstandige woonruimte beschikt. Met de voorwaarden in de regeling kan een andere invulling van het begrip zelfstandige woonruimte worden verkregen dan wat doorgaans in het maatschappelijk verkeer als woonruimte wordt gezien. Eenzelfde probleem is aan de orde met de huidige voorwaarden rondom het voeren van een gezamenlijke huishouding; mensen met een zelfstandige woonruimte gaan er als regel niet van uit dat zij samenwonen, terwijl daarvan juist wel sprake kan zijn. Een situatie die u juist aanleiding heeft gegeven om de huidige regeling aan te passen.

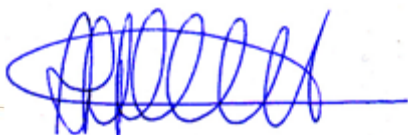
Voor wat betreft de SVB zullen ook binnen de voorwaarden van het wijzigingsvoorstel de rechercheurs (dure) huisbezoeken moeten afleggen. Er zal immers op enig moment vastgesteld moeten worden op sprake is van een zelfstandige woonruimte. ANBO vraagt zich in dat verband in alle ernst af of het past in een tijdperk van voortschrijdende digitalisering, met vele mogelijkheden voor handhaving, dat een rechercheur in het kader van zijn onderzoek een toilet moet doorspoelen om te kunnen vaststellen of sprake is van een zelfstandige woonruimte (pagina 3 van de concept Nota van Toelichting, onderwerp definitie woning).

Als doel van deze internetconsultatie hebt u aangegeven het aftasten of met de voorgenomen aanpassingen onrust in het verleden bij AOW-ers en belangenorganisaties zal worden weggenomen. Die onrust zal bij een groot deel van de AOW-ers die in het verleden zijn geconfronteerd met onderzoek in verband met vermeende fraude door het niet melden van het voeren van een gezamenlijke huishouding, helaas niet worden weggenomen. De onrust is namelijk niet door de regeling zelf veroorzaakt, maar door de als gevolg van de voorwaarden uitgevoerde handhavingsactiviteiten. Ook in gevallen waarin in het geheel geen sprake is geweest van het voeren van een gezamenlijke huishouding, maar ook in de gevallen waarbij mensen door onbewust handelen als gevolg van de onduidelijke criteria als samenwonend werden gezien, hebben de handhavingsactiviteiten diepe sporen in het dagelijks leven achtergelaten. Los van eventuele materiële gevolgen is bij veel mensen de emotionele schade groot. En die is niet te repareren, met welke aanpassing van de regels dan ook.

ANBO vindt het van groot belang dat nieuwe regels rondom het samenwonen in de AOW in ieder geval niet tot gevolg mogen hebben dat nog meer AOW-ers onnodig risico lopen op emotionele schade. ANBO pleit er daarom wederom voor om de voorwaarden voor de beoordeling van het voeren van een gezamenlijke huishouding in de AOW werkelijk eenduidig in objectief te maken.

Ik verzoek u dan ook ons voorstel zoals in deze brief verwoord alsnog in overweging te nemen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'N.L. den Haan', written over a horizontal line.

N.L. den Haan
Directeur-bestuurder ANBO